

„Putin považuje Erdogana za skutečného muže“: Proč Rusko udržuje přátelské vztahy s jedním z klíčových členů NATO

 rt.com/news/570158-putin-considers-erdogan-real-man

20. ledna 2023 13:41

DomovSvětové zprávy

Jak Rusko a Tůrkiye dokázaly udržet přátelské vazby navzdory konfliktům a rozporům

SKLADOVÉ FOTO: Ruský prezident Vladimir Putin vítá tureckého prezidenta Recepta Tayyipa Erdogana před setkáním v černomořském letovisku Soči v Rusku. © Sputnik / Vjačeslav Prokofjev

Před pěti lety začala operace Olivová ratolest v Tůrkiye masivními nálety, kolonami obrněných vozidel, tanky s podporou pěchoty a speciálními jednotkami vyklízejícími syrská území. Turecká armáda vstoupila do oblasti, kde byly o den dříve umístěny ruské jednotky. Incident vážně narušil vztahy mezi Moskvou a Ankarou.

Navzdory tomu Rusko a Tůrkiye nepřerušily vazby. Uprostřed konfliktů v Sýrii, na Kavkaze a na Ukrajině se obě strany uchýlily ke kompromisu a pokračovaly v konstruktivním a vzájemně

prospěšném dialogu. V tomto článku ruští turkologové zkoumají, jak se bývalý nepřítel Moskvy a jeden z nejstarších členských států NATO stal jedním z nejstabilnějších partnerů Ruska.

[Přečtěte si více](#)

[Erdogan vs. Atatürk: Pohřbí novodobý vůdce Türkiye konečně odkaz ikonického zakladatele republiky?](#)

syrské konflikty

Turecká armáda zahájila operaci Olive Branch 20. ledna 2018 jako reakci na ostřelování pohraničních území ze syrské strany. Operace se odehrála v Afrínu, severozápadní oblasti Sýrie obývané převážně Kurdy. Bylo namířeno proti oddílům kurdských lidových obranných sil a Straně demokratické unie založené Kurdy.

Tím Türkiye ovlivnila zájmy ruských ozbrojených sil oficiálně umístěných v Sýrii na žádost syrské vlády. Rok před zahájením operace Olivová ratolest zavedlo Rusko do Afrínu skupinu z Centra pro usmíření zneprátelených stran a přítomnost ruské armády se stala pro Kurdy jakousi bezpečnostní zárukou. Na začátku operace byly z bezpečnostních důvodů ruské ozbrojené síly přesunuty do jihovýchodní části provincie – konkrétně do oblasti Tell Rifaat na silnici do Aleppa.

Kurdové předpokládali, že Rusko dalo k útoku zelenou. Ankarská operace začala masivním bombardováním Afrínu. Ačkoli tomu mohly zabránit systémy protiraketové obrany S-400 umístěné na ruské letecké základně Khmeimim, Rusko je zjevně nemělo v úmyslu použít proti Türkiye. *„Je těžké si představit konflikt mezi Ruskem a Tureckem, které je součástí NATO. Mělo Rusko sestřelit turecká letadla? To prostě není možné,“ řekl* vojenský expert Vladimir Evseev u kulatého stolu mezinárodní mediální skupiny Rossija Segodňa.

Po ukončení operace Olivová ratolest prezident Recep Tayyip Erdogan řekl, že Türkiye bude pokračovat ve vojenských operacích na „*velké části severní Sýrie*“. Prakticky to znamenalo, že syrská otázka by více než jednou ohrozila rusko-turecké vztahy.

Tanky jsou přepravovány do Kilis v Turecku v rámci „Operace Olive Branch“ dne 21. ledna 2018. © Ensar Ozdemir / Agentura Anadolu / Getty Images

Jeden z kritických okamžiků nastal v lednu 2020, kdy se ozbrojenci za podpory turecké armády pokusili prolomit pozice syrské vládní armády. Útok odrazily jednotky syrského prezidenta Bašára Asada s pomocí ruských leteckých sil. To kriticky narušilo vztahy mezi Ruskem a Tureckem. Světové politiky znepokojila situace a pravděpodobnost skutečného vojenského konfliktu mezi dvěma vnějšími mocnostmi. Jednání mezi ruským prezidentem Vladimírem Putinem a Erdoganem ale nakonec napětí ukončila.

[Přečtěte si více](#)

Sýrie byla zkouškou boje mezi Ruskem a Západem na Ukrajině: Zde je důvod, proč jde o velmi odlišné konflikty

Kavkazská otázka

Rozpory mezi Moskvou a Ankarou se neomezují pouze na Sýrii. Bolestný problém pro obě strany se nedávno objevil na Kavkaze, kde již několik desetiletí vedou Arménie a Ázerbájdžán ozbrojený spor o Náhorní Karabach. Turecké vedení otevřeně podpořilo ázerbájdžánskou stranu, zatímco Rusko se snaží zachovat mír v regionu prostřednictvím zprostředkování a diplomatických jednání.

Přesto i za takových okolností existuje prostor pro dialog mezi Moskvou a Ankarou. Pozoruhodným příkladem je práce společného rusko-tureckého monitorovacího centra, které monitoruje režim příměří v Náhorním Karabachu po skončení 44denní války v roce 2020.

Centrum není vždy úspěšné při předcházení napětí. Konflikt se například znovu rozhořel v březnu 2022, kdy podle Jerevanu byly vesnice na území Karabachu ostřelovány ázerbájdžánskou armádou.

Situace v regionu je však natolik křehká, že se může vyostřit bez jediného výstřelu. V polovině prosince zablokovala ázerbájdžánská skupina, která se nazývala ekologickými aktivisty, koridor Lachin, který je pod kontrolou ruských mírových sil. Demonstranti uvedli, že jsou proti nezákonné těžbě přírodních zdrojů ze strany arménských úřadů na území neuznané republiky a požadují, aby ázerbájdžánští představitelé provedli kontrolu tamních dolů.

Ázerbájdžánští ekologičtí aktivisté protestují 26. prosince 2022 proti nezákonné těžbě v Lachinském koridoru, jediném pozemním spojení oblasti Náhorního Karabachu obydlené Armény s Arménií. © TOFIK BABAYEV / AFP

Aktivisté blokováný koridor je jedinou silnicí spojující Náhorní Karabach s Arménií, což de facto staví neuznanou republiku pod blokádu.

Vladimir Putin a Recep Erdogan o tom ještě nemluvili. Jejich poslední diskuse na téma Náhorní Karabach se uskutečnila 1. listopadu 2022. Ruský prezident poté informoval svůj turecký protějšek o výsledcích svého trilaterálního jednání s ázerbájdžánským prezidentem Ilhamem Alijevem a arménským premiérem Nikolem Pašinjanem.

Lídři Ruska a Türikiye však udržují pravidelný kontakt ohledně dalšího konfliktu, který je pro Moskvu aktuálně nejpálčivějším problémem.

[Přečtěte si více](#)

Klenot Kavkazu: Proč Arménie a Ázerbájdžán nadále bojují o Náhorní Karabach

Ukrajinská krize

To je samozřejmě konflikt na Ukrajině. Prezident Tůrkiye je téměř jediným prostředníkem v konfliktu, alespoň ve věci výměn zajatců mezi Ruskem a Ukrajinou, které probíhají za přímé účasti Ankary.

Stojí za zmínku, že Erdogan požádal Putina, aby Ankaře přidělil status oficiálního prostředníka v ukrajinské krizi ještě před zahájením ruské vojenské operace.

„Podporujeme nastolení míru v regionu, zejména ve věci krymských Turků. Opakovaně jsme o těchto otázkách diskutovali s našimi ruskými přáteli a zejména s prezidentem Putinem. Nechceme, aby tento region byl územím ovládaným válkou,“ prohlásil koncem loňského roku prezident Tůrkiye.

Moskva však Ankaru po své účasti na protiruském summitu „Krymské platformy“ organizovaném Kyjevem a dodávkách vojenských bezpilotních letounů Ukrajině – akcích, které ji jednoznačně připravily o neutralitu, téměř nevnímá jako prostředníka.

Ukrajinský prezident Vladimir Zelenskyj a turecký prezident Recep Tayyip Erdogan © STR / NurPhoto via Getty Images

Pevný vztah

Navzdory mnoha rozporům mezi Ruskem a Türikiye se oběma zemím podařilo udržet konstruktivní dialog a přátelské vztahy. Jedním z hlavních faktorů je ekonomická vzájemná závislost Moskvy a Ankary, která v posledních několika letech rychle rostla. Mezi lednem a zářím loňského roku přesáhl obchodní obrat mezi Ruskem a Tureckem 47 miliard dolarů, což je dvakrát více než v prvních devíti měsících roku 2021. Je to hlavně kvůli tomu, že Moskva používá Ankaru k nahrazení oficiálních dovozů ze západních států.

[Přečtěte si více](#)

[Kyjev má dostat americké raketové baterie Patriot. Jak to změní bojiště na Ukrajině?](#)

„Dialog mezi Ruskem a Tureckem je založen na mimořádně vysoké úrovni spolupráce v oblasti obchodu a ekonomiky. To je klíčový aspekt. Türkiye letos vytvořilo rekord v exportu a značné množství zboží se vyvezlo do Ruska. Bez toho by byla turecká ekonomika v mnohem nešťastnějším stavu, než je nyní,“ řekl RT Viktor Nadein-Rayevsky, vedoucí výzkumný pracovník Institutu světové ekonomiky a mezinárodních vztahů.

Kromě toho je Türkiye závislé na ruských energetických zdrojích. Přestože agentura Anadolu News Agency informovala, že Ankara začala nahrazovat ruský plyn a obracela se na jiné dodavatele (podle měsíční zprávy Úřadu pro regulaci trhu s energií), Ruská federace si stále udržela vedoucí postavení v této oblasti.

Za důležitý faktor ve vztazích mezi oběma zeměmi považuje ruskou výstavbu jaderné elektrárny Akkuyu v Türkiye také Nadein-Rajevskij. Závod se staví na jižním pobřeží, v provincii Mersin. Jde o první jadernou elektrárnu postavenou v republice a první projekt v celosvětovém jaderném průmyslu realizovaný podle modelu „postav si sám-provozuj“. Odpovídající dohoda mezi Ruskem a Türkiye byla podepsána v květnu 2010. Náklady na projekt se odhadují na zhruba 20 miliard USD.

„Náklady na výstavbu hradí Rusko bez investic tureckého kapitálu. Dluh bude splacen dodávkou elektřiny, kterou zaplatí turečtí spotřebitelé za předem dohodnuté ceny. Tento model je pro Rusko docela ziskový. Uděláme z Turecka plynárenský uzel, který bude zásobovat Evropu plynem. Pro Türkiye je to skvělá příležitost, protože jako distributor zdrojů bude mít slovo při určování cen. A Turci se rozhodně neprodají nakrátko,“ řekl expert.

Kromě ekonomické spolupráce se Rusku a Türkiye podařilo vybudovat důvěryhodné vztahy a konstruktivní dialog díky vzájemnému respektu, říká Amur Gajiyev, člen Ústavu orientálních studií Ruské akademie věd.

Prezident Turecké republiky Recep Tayyip Erdogan a ruský prezident Vladimir Putin © Sputnik / Michail Klimentyev

„Obě země vzájemně respektují své politiky a zájmy a vyvinuly mechanismus pro vzájemně respektující interakci. Rozhovor mezi nimi není na stejné úrovni jako mezi Tůrkiye a NATO nebo Tůrkiye a dalšími západními zeměmi – není to rozhovor s vazalským státem, ale dialog mezi dvěma rovnocennými mocnostmi. To je tajemství efektivní bilaterální spolupráce,“ řekl expert RT.

Přečtěte si více

Jaderná Ukrajina? Uprostřed „obav“ z údajné ruské hrozby svět přehlíží skutečné nebezpečí

Důležitou roli hrají také osobní vztahy mezi oběma vůdci, dodává Nadein-Rayevskiy.

„Putin považuje Erdogana za ‚skutečného muže‘, který drží slovo. To je nová charakteristika prezidenta Tůrkiye, ale Erdogan prokázal loajalitu ke svým závazkům,“ řekl.

Dalším důležitým aspektem je podle Amura Gajijeva, aby obě strany plnily své závazky vyplývající ze závazných vzájemných dohod. To se projevilo v rámci syrského urovnání, dohod o Karabachu a dalších otázek v rámci bilaterální spolupráce, jako jsou regionální problémy, obchodní, ekonomická a energetická spolupráce a také kulturní a humanitární vazby.

„Dokud bude existovat vzájemná důvěra a všechny strany dodrží své závazky vyplývající ze stávajících dohod, nebudou v budoucnu existovat žádné překážky pro vzájemně prospěšnou spolupráci obou zemí,“ řekl Amur Gajijev.

Lidia Misnik , moskevská reportérka zaměřená na politiku, sociologii a mezinárodní vztahy

Vlastnosti

Tento příběh můžete sdílet na sociálních sítích:

Sledujte dál RT

